

Društvo prirodnjaka Crne Gore je nevladina, neprofitna i nestranačka organizacija, slobodno i dobrovoljno udruženih članova, koja počiva na principima jednakosti i uzajamnosti, a djeluje na osnovu Ustava, Zakona i Statuta.

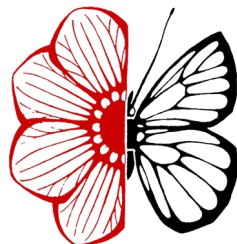
Ciljevi udruženja su:

- organizovanje naučno-istraživačkog rada životne sredine;
- istraživanje, očuvanje biološke raznovrsnosti Crne Gore;
- promocija domaćoj i stranoj javnosti prirodnog bogatstva i biološke raznovrsnosti Crne Gore;
- ukazivanje na potrebe zaštite životne sredine.

Sajt

Društva: <http://drustvoprirodnjakacg.weebly.com>

E mail Društva: drustvoprirodnjakacg@gmail.com

DRUŠTVO PRIRODNJAKA
CRNE GORE

Zaštita kornjača u Crnoj Gori

DPCG

Danilovgrad, Crna Gora
<https://www.facebook.com/groups/drustvoprirodnjakacg/>
<https://www.facebook.com/drustvo.prirodnjaka/>

VRSTE KORNJAČA U CRNOJ GORI SA OPŠTIM KARAKTERISTIKAMA

Ana Vujović, Richard Harrison-Cripps

O PROJEKTU

Ova publikacija je realizovana u sklopu projekta „**Zaštita barske (*Emys orbicularis*) i šumske kornjače (*Testudo hermanni*) u Crnoj Gori**”, finansiranog od strane **Rufford Small Grants fondacije**, a koje sprovodi **Društvo prirodnjaka Crne Gore**.

Ovdje imate priliku da se upoznate bolje sa vrstama kornjača u Crnoj Gori, njihovim opštim karakteristikama, problemima sa kojima se suočavaju i savjetima kako im pomoći!

Ovim projektom su planirane razne aktivnosti kao što su: monitoring ovih vrsta radi dobijanja potpune slike o rasprostranjenosti, ugrožavajućim faktorima, prikupljanje morfoloških podataka, uzimanje tkiva za DNK analizu, edukacije kako lokalnog stanovništva tako i učenika, distribuiranje promotivnog materijala...

MORSKE KORNJAČE JADRANA

Jadransko more nastanjuju tri vrste kornjača:

- Sedmopruga ili kožasta morska kornjača (*Dermochelys coriacea*),
- Glavata morska kornjača (*Caretta caretta*),
- Zelena morska kornjača (*Chelonia mydas*).

Vrste morskih kornjača koje naseljavaju Crnogorski dio Jadranskog mora mogu se podijeliti u dva različita tipa:

- U **Cheloniidae** spadaju glavata i zelena morska kornjača. Njihovo tijelo je prekriveno koštanim oklopom koji je izgrađen od krupnih, čvrsto sraslih koštanih ploča, prekrivenih rožnim pločama.
- **Dermochelyidae** imaju jednu vrstu – Kožastu morsku kornjaču, čije je tijelo prekriveno oklopom izgrađenim od mnoštva malih kostiju, prekrivenih kožom.

Morske kornjače su odlični plivači, većinu vremena provode u vodi. Na obalu dolaze radi polaganja jaja. Mogu se takođe naći na obali u slučaju bolesti, povrede ili ako ih uginule izbací more/ocean. Osjetljivije su od kopnenih kornjača, jer za razliku od njih ne mogu uvuću glavu i udove u oklop kako bi se zaštitile.

OPASNOSTI ZA MORSKE KORNJAČE

Ovi organizmi imaju najviše prirodnih neprijatelja dok ne odrastu. Predatori kao što su mačke, psi, divlje svinje, rakuni, krabe i mravi napadaju jaja i mladunce i dok su u leglu. Kad se izlegu otkriva ih miris jaja i mokrog pijeska, pa tako na putu do vode mogu postati plijen nekim pticama (npr. galebovima, gakovima), rakovima, mačkama, psima i dr. **Prema Sea Turtle Conservancy samo jedna od 10,000 morskih kornjača uspije da dostigne polnu zrelost.**

Međutim, kad odrastu, jedina prirodna opasnost su neke vrste ajkula (pogotovo tigrasta ajkula) i orke (kitovi ubice). Dakle, prirodne opasnosti nisu razlog drastičnog opadanja brojnosti, već ga treba tražiti u **ljudima**. Iako su morske kornjače od duhovne i mitske važnosti za mnoge kulture širom svijeta, to ih nije zaštitilo od konzumacije. Naime, one (njihovo meso) i njihova jaja se jedu u mnogim mjestima, a njihov oklop služi za pravljenje suvenira, supe itd.

DPCG

Ovo je pogotovo zastupljeno u Centralnoj Americi i Aziji. Tokom sezone gniježđenja lovci na kornjače noću patroliraju plažama u potrazi za gravidnim ženka. Uglavnom čekaju da ženka položi jaja da bi je ubili i tako došli do jaja i mesa, a nekad i drugih njenih djelova (hrskavice, kože ...).

Iako su mnoge zemlje zaštitile kornjače, sprovođenje zakona u praksi slabo funkcioniše tako da je **krivolov** veoma raširen pa se njihova jaja mogu naći u prodaji u mnogobrojnim marketima. Svake godine ogroman broj morskih kornjača bude uhvaćen, povrijeđen ili ubijen. Dosta njih strada dok migrira kroz ribarska mjesta, upetlja se u mreže, upeca na udice za ribe, ili ih pak udari i povrijedi/ubije neki čamac/brod, a nije rijetko i stradanje od dinamita tokom ilegalnog lova ribe.

Morske kornjače pokazuju visok stepen filopatrije, odnosno nakon dostizanja polne zrelosti vraćaju se na mjesto izlijevanja, gdje nastavljaju reprodukciju. Zbog toga, **urbanizacija** tradicionalnih gnijezdilišta predstavlja veliku prijetnju po njihov opstanak, zbog gubitka staništa i mjesta za polaganje jaja, kao i erozije plaža. Nakon izlijevanja (izležu se noću) mladunci nalaze svoj put do mora zahvaljujući prirodnom svijetlu, nagibu obale, zvuku okeana, dok priobalni razvoj infrastrukture može ometati ove znakove i usmjeriti ih da puze u pogrešnom pravcu.

Zagađenje predstavlja veliku opasnost po kornjače. Odbačene plastične kese, baloni, omoti, udice i ostali otpad mogu biti prepoznate kao hrana od strane kornjača.

KAKO POMOĆI MORSKIM KORNJAČAMA

- Smanjite korišćenje plastike i reciklirajte;
- Ne koristite plastične kese za kupovinu, već one od tkanine;
- Podržite lokalne, regionalne i nacionalne zabrane na korišćenje plastičnih vreća za trgovinu;
- Učestvujte u akcijama čišćenja plaža;
- Ne ostavljajte na plaži smeće, pokupite ga i odložite u kante za smeće;
- Pazite da pravilno odložite otpad da se on ne bi rasipao;
- Nemojte puštati balone u vazduh. Oni putuju daleko i završavaju u našim okeanima i morima, a posle ih morske kornjače mogu zamijeniti za hranu ;
- Bušenje nafte takođe može štetno uticati po kornjače zbog mogućeg izlivanja;

DPCG

- Obavijestite prijatelje o problemima s kojima se suočavaju morske kornjače, jer širenjem znanja podižete i svijest o ugroženosti ovih organizama;
- Sadite biljke duž plaža radi boljeg staništa za gniježđenje;
- Ukoliko znate za postojeće gnijezdilište morskih kornjača na nekoj plaži ne dovodite potencijalne predatore njihovih jaja;
- Ukoliko se vozite čamcem/brodom obratite pažnju da ne pređete preko neke jedike, pomognite joj ukoliko vidite da je povrijeđena, iznemogla ili zapetljana u mrežu;
- Isključite vještačka svjetla koja dopiru do obale tokom gniježdeće sezone;
- Podržite akcije zaštite i rehabilitacije kornjača, kako domaće tako i međunarodne;
- Opstanak morske kornjače, s obzirom da su migratorne vrste sa velikim rasponom migracije, zavisi od zaštite u svim njihovim staništima.

Kožasta ili sedmopruga morska kornjača (Dermochelys coriacea)

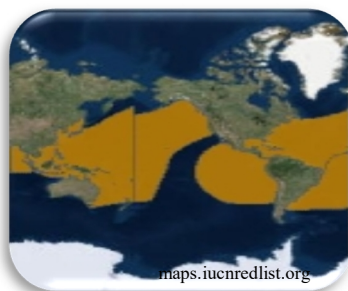
OPIS

Sedmopruge morske kornjače su najveće kornjače današnjice, čija dužina gornjeg dijela oklopa zna da dosegne do 220 cm. Znaju da teže i preko 500 kg. Imaju 5-7 uzdužnih grebena i kožni oklop tamne boje sa svijetlim tačkicama koji je pojačan koštanim pločicama. Na površini oklopa nema keratinskog sloja. Vremenom se na glavenom regionu pojavljuje ružičasta pjega, koja je karakteritična za svaku jedinku. Na gornjoj vilici ima dva šiljka koja liče na zube.

RASPROSTRANJENOST I STANIŠTE

Primarno je pelagijalna vrsta i za polaganje jaja favorizuje kopno koje se graniči sa dubokom vodom a izbjegava lokalitete ograđene koralnim grebenima. Naseljava tropske i suptropske okeane, ali isto tako zalazi i u Arktički krug. Iako su i kod nas zabilježene jedinke, ne gnijezdi ovdje.

MAPA RASPROSTRANJENOSTI

BIOLOGIJA

Hrane se plutajućim salpama i meduzama, ali i drugim životinjama, čija je ingestija potpomognuta bodljama nazad postavljenim u ustima i jednjaku. Iako imaju dobro čulo vida nekad ne naprave razliku između plastične kese i meduze. Kad im kese zauzmu prostor u želucu, malo je mjesta za njihovu hranu, zbog čega

se proizvodi manje energije, dolazi do iscrpljenosti, izgladnelosti i na kraju umiranja. Takođe može doći do zapetljanja crijeva. Mogu da zarone i preko nevjerovatnih 1000m dubine. Sposobne su da održavaju visoku temperaturu tijela jer proizvode toplotu u mišićima prednjih peraja zbog konstantnog plivanja, odakle se ona dalje širi kroz cijelo tijelo.

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Prema IUCN Crvenoj listi ova vrsta je **ranjiva** (Vulnerable A2bd). Populacioni trend je u opadanju zbog njihove osjetljivosti na loš uticaj čovjeka na sve njene faze razvoja (od jaja do odrasle jedinke). Zaštićena je mnogim međunarodnim sporazumima i zakonima, kao što

DPCG

su CITES konvencija (Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore) - na Apendiksu i CMS ili Bonska konvencija (Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja) - na Apendiksu I, II.

GLAVATA MORSKA KORNJAČA (*Caretta caretta*)

OPIS

Gornji dio oklopa (karapaks) glavate kornjače je najčešće dužine do 110 cm, a dobila je naziv po relativno velikoj glavi sa veoma jakim čeljustima. Dostižu polnu zrelost 10-39 godine, a žive do 60 godina. Adulti teže od 70-170 kg. Boja karapaksa je braonkasto-crvena, sa pet pari rebarnih ploča, dok je plastron žućkastobraon boje. Između očiju se nalaze četiri prefrontalne ploče. Sva četiri peraja imaju dvije (rjeđe tri) kandže.

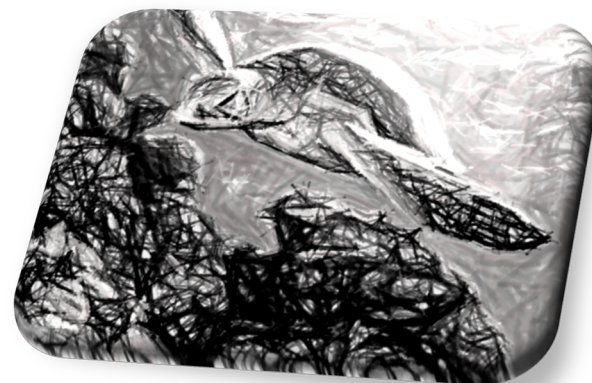

U glavnom su kosmopoliti, to je najčešća vrsta morske kornjače kod nas. Gnijezdilišta i u Jadranu. Mlade jedinke, kad se izlegu odlaze tamo gdje ih struja ponese, tako da se mogu naći na otvorenom moru ili u okeanu u blizini plutajuće morske trave. Mlade jedinke i adulti žive duž kontinentalnih šelfova (pojas plitkog morskog dna, od kopna do 200 m dubine), kao i u estuarijama (široka i duboka ušća rijeka u more). Gravidne ženke mogu se primijetiti u plićim obalnim vodama u period prije nego polože jaja na neku od pjeskovitih plaža. Dok su u dubokim vodama na jelovniku uglavnom salpe i meduze, u plićim love krabe, morske ježeve, puževe, školjke itd.

MAPA RASPROSTRANJENOSTI

Ženke na pjesčanim plažama, na kojima su se izlegle, polažu do 200 jaja u periodu između maja i septembra. Tokom sezone mogu imati 3 do 4 gnijezda, ali jaja polažu svake treće ili četvrte godine. U slučaju da je kornjača uznemirena prilikom izlaska na obalu, odmah se vraća u more te odgađa polaganje jaja. Male kornjače iz jajeta izlaze za mjesec dana i pol im zavisi od temperature pijeska u gnijezdu (pri temperaturi od 29°C razvija se jednak broj mužjaka i ženki, pri nižoj od te uglavnom mužjaci, a pri višoj uglavnom ženke). Od svih izleženih mladunaca samo 0,1 % dostigne polnu zrelost.

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Prema IUCN Crvenoj listi, na globalnom nivou, ova vrsta je ranjiva (Vulnerable A2b).

Zaštićena je mnogim međunarodnim sporazumima i zakonima, kao što su CITES konvencija - Appendix I (Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore), CMS ili Bonska konvencija - Appendix I,II (Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja). Nalazi se na listi zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 76/06).

Zelena morska kornjača (*Chelonia mydas*)

OPIS

To je velika kornjača sa ovalnim oklopom sa četiri para kostalnih ploča i pet centralnih. Gornji dio oklopa je najčešće dužine do 100 cm uglavnom maslinasto-zelene ili braon boje sa tamnim pjegama, prugama ili mrljama. Na njušci, između očiju se nalaze dvije velike prefrontalne ploče. Sva peraja imaju po jednu kandžu, ali može da se desi da su kandže na zadnjim perajima neprimjetne.

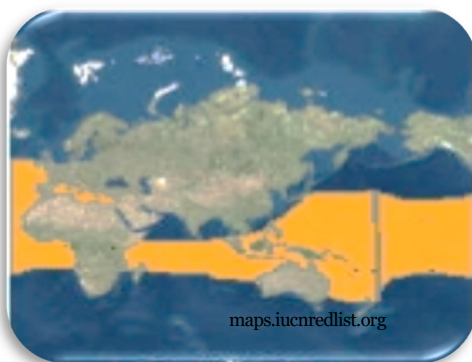

© Hanka Svobodova

RASPROSTRANJENOST I STANIŠTE

Atlantski, Indijski i Tih okean, kao i Sredozemno more. Uglavnom posjećuje tople i plitke vode bogate algama. Tipični je stanovnik plitkih laguna. Migrira duž obala. Rijetko se viđa na otvorenom moru, sem u slučajevima migracije kad ide na i od gnijezdilišta na ostrvima.

MAPA RASPROSTRANJENOSTI

maps.iucnredlist.org

BIOLOGIJA

Odrasle jedinke su uglavnom herbivori, čija je hrana uglavnom morska trava. Mladunci su uglavnom karnivori. Zbog svog mesa dosta se koristila kao hrana.

© Hanka Svobodova

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Prema IUCN Crvenoj listi ova vrsta je **ugrožena** (EN). Populacioni trend je u opadanju zbog jakog antropogenog uticaja na sve faze njenog razvoja (od jaja do odraslih jedinki). Zaštićena je mnogim međunarodnim sporazumima i zakonima, kao što su CITES konvencija - Apendiks I (Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore), CMS ili Bonska konvencija - Apendiks I,II (Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja). Nalazi se na listi zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 76/06).

KOPNE NE KORNJAČE CRNE GORE

U kopnene kornjače spadaju:

1. Šumska kornjača (*Testudo hermanni*),
2. Barska kornjača (*Emys orbicularis*),
3. Riječna kornjača (*Mauremys rivulata*).

Riječna i barska kornjača su slatkovodne semiakvatične, dok je šumska kornjača suvozemna vrsta. One su odlični indikatori ugroženosti staništa i s obzirom da su urbanizacija i zagađenje kao i drugi negativni efekti dosta učestali prijeti im smanjenje, a i nestanak na brojnim staništima.

Nalaze se na listi zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 76/06). Što znači da je zabranjeno uklanjati jedinke sa njihovih staništa, oštećivati i uništavati, odnosno proganjati, uznemiravati, hvatati ili ubijati ih, a njihova staništa ne smiju se oštećivati ni uništavati. Ove radnje su dozvoljene samo u svrhu naučno-istraživačkog rada, uz dozvolu Agencije za zaštitu životne sredine.

Njihov opstanak zavisi kako od zaštite njihov samih tako i od zaštite njihovih staništa.

UGROŽAVAJUĆI FAKTORI SEMIAKVATIČNIH VRSTA

Glavne opasnosti po opstanak barske i riječne kornjače:

- Destrukcija staništa npr. isušivanje, fragmentacija, betoniranje vodenih tokova, urbanizacija i druge promjene vodenog staništa i kopna u njegovoj blizini;
- Upotreba agregata i ribarskih mreža u koje se upetljaju;
- Crvenouha kornjača (*Trachemys scripta elegans*) ugrožava njihov opstanak. Naime, ova vrstase se nalazi na IUCN-ovom popisu 100 najnepoželjnijih vrsta. Kod nas je to jedan od omiljenih kućnih ljubimaca, koji na kraju završi u našim vodama gdje se s autohtonim vrstama bore za hranu i stanište za sunčanje i polaganje jaja. S obzirom da su agresivnije vrlo često pobijede u konkurenciji. Opasnost su i za ptice koje legu jaja blizu vode, jer znaju da se sunčaju na njihovim gnijezdima.
- Odlaganje čvrstog i hemijskog otpada blizu i na samim staništima;
- Gaženje na putevima;
- Korišćenje hemikalija u poljoprivredi;
- Klimatske poromjene i dr.

KAKO IM POMOĆI

- Nikako ne puštati strane (alohton vrste) na naša prirodna staništa;
- Smanjite korišćenje plastike i reciklirajte;
- Ne koristite plastične kese za kupovinu, već one od tkanine;
- Podržite akcije protiv krivolova, korišćenja dinamita, agregata i svih nelegalnih sredstava za lov ribe;
- Učestvujte u akcijama čišćenja njihovih staništa;
- Odložite smeće na adekvatno mjesto;
- Obavijestite prijatelje o problemima s kojima se suočavaju ove vrste, jer širenjem znanja podižete i svijest o njihovoj ugroženosti;
- Ukoliko znate za njihova legla ne dovodite potencijalne predatore njihovih jaja;
- Ukoliko se vozite pazite da ne povrijedite neku jedinku na putu;
- Pomognite im ukoliko vidite da su povrijeđene ili u nekoj drugoj opasnosti;
- Ne uznemiravajte ih i ne uzimajte;
- Podržite akcije zaštite i rehabilitacije kornjača, kako domaće tako i međunarodne.

Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

OPIS

To su male do srednje veličine, dužina gornjeg dijela oklopa se kreće do 25 cm. Oklop je ovalnog oblika tamnozelen, braon, crvenkaste ili crne boje. Prepoznatljiva je po žutim tačkicama na vratu, glavi, nogama i gornjem oklopu. Donji dio oklopa je žute do narandžaste boje. Boja irisa (dužice) je žute (pogotovo kod mužjaka) do narandžaste boje sa velikom crnom zjenicom. U prirodi žive 30 do 40 godina ali zabilježeni su primjerci stari i preko 100 godina.

BIOLOGIJA

Ova semiakvatična vrsta zahtijeva dva tipa staništa - vodena i kopnena. Njena ishrana se potpuno odvija u vodi, zato je i zavisna od nje. Naseljava staništa sa sporotekućom ili stajaćom slatkom vodom kao na primjer osunčane bare, kanale, močvare, riječne rukavce i poplavne šume. Sunčaju se na srušenom drveću, obali i kamenju, održavajući optimalnu tjelesnu temperaturu za svoje aktivnosti.

U maju, poslije izlaska iz hibernacije (zimskog sna), počinje parenje, dok sa gniježđenjem kreću nakon četiri do osam nedjelja. Tada ženke napuštaju vodene površine tražeći rastresitu podlogu, dobro osunčanu sa južnom ekspozicijom čak i nekoliko kilometara od svog vodenog staništa. Kada odaberu mjesto kopaju rupu u koju će položiti jaja. Period inkubacije zavisi od vremenskih uslova, a traje obično oko tri mjeseca.

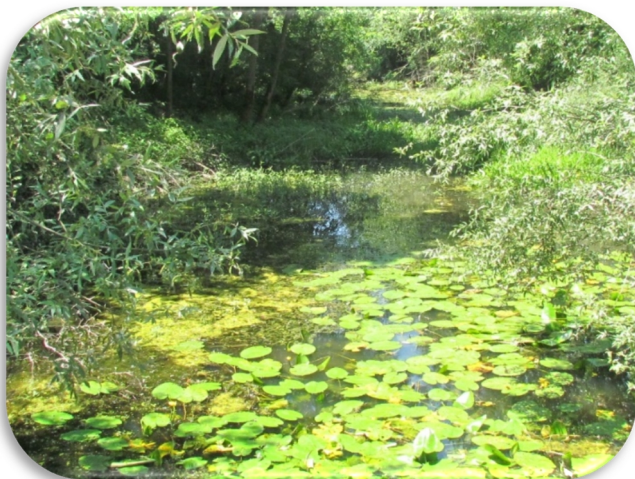
RASPROSTRANJENOST I STANIŠTE

Ovo je kornjača sa najsjevernijim rasprostranjenjem u svijetu. Predstavnik porodice, kojoj pripada barska kornjača, možemo naći na svim kontinentima, sem na Antarktiku i Australiji, a od njih jedino je u Evropi prisutna barska kornjača (*Emys orbicularis*). U nekim zemljama je odavno izumrla zbog klimatskih promjena.

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Prema IUCN Crvenoj listi ona je označena kao manje rizična/skoro ugrožena vrsta (LR/nt).

*CRVENOUHA KORNJAČA**Rječna kornjača (Mauremys rivulata)**OPIS*

Gornji dio oklopa je dužine do 20 cm, ovalan i ravan, zelenkasto-siv sa blagim grebenom duž ploča koje se pružaju sredinom oklopa (kičmene ploče). Donji dio oklopa je prilično fleksibilan kod mladih, dok je čvrst kod odraslih jedinki. Duž vrata imaju svijetlo obojene pruge (jedan od karaktera po kojima se jasno razlikuju od barske kornjače). Boja irisa (dužice) je zelenkasta ili kafena često sa tamnim tačkama na svakoj strani male a tamne zjenice.

DISTRIBUCIJA

Ova vrsta naseljava obalna područja od Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije, Grčke (čak i na mnoga ostrva) jugoistočne Makedonije, južne Bugarske do regiona Marmara u Turskoj i šire kroz mediteranske regije i riječne bazene Turske prema zapadnoj Siriji, Libanu, sjeverozapadnom Jordanu i sjevernom i središnjem Izraelu. Naseljavaju takođe neka mediteranska ostrva.

STANIŠTE

Nalazi se u sporim i stajacim slatkovodnim tijelima, trajnim i privremenim, obično s blatnim dnom i gustom vodenom vegetacijom. Ova vrsta je zabilježena i u barama, močvarama, kao i u brzim rijekama. Može da toleriše slanu i prljavu vodu, koristi i izmijenjena

staništa (npr. kanale za navodnjavanje). Naseljava staništa od nivoa mora do 900 m nadmorske visine.

BIOLOGIJA

Kao i barska kornjača sunča se na kamenju, obali ili poleženom drveću u blizini vode ili se kreće kroz vodu. Pretežno se hrani beskičmenjacima (npr. insektima, puževima), a adulti i lešinom i biljkama (npr. algama). Parenje počinje tokom proljeća, legu jaja početkom ljeta, a mladi se izležu krajem ljeta ili u jesen. Ženke mogu da imaju dva legla tokom godine sa četiri do dvanaest jaja. Hiberniraju tokom zime, ali se nekad pojave i u tom periodu tokom sunčanih toplijih dana.

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Trenutni populacioni trend je stabilan. Prema IUCN Crvenoj listi, na regionalnom nivou, ova vrsta je zadnja briga (lc) s obzirom na njenu široku rasprostranjenost, tolerantnost na modifikaciju staništa, pretpostavke da su velike populacije i male vjerovatnoće da joj brojnost opada dovoljno brzo da bi se kvalifikovala za višu kategoriju ugroženosti.

Šumska kornjača (*Testudo hermanni*)

OPIS

Šumska ili Hermanova kornjača je terestrična vrsta kornjača iz porodice Testudinidae sa distribucijom u južnom Mediteranu sa dvije podvrste: istočnom koja je kod nas prisutna *T. h. boettgeri* i zapadnom *T. h. hermanni*. Boja oklopa je veoma varijabilna, smeđe-žuta, ali se mogu naći i jedinke sa potpuno žutim ili crnim oklopom. Srednje je veličine tijela (dužina oklopa adultnih jedinki je oko 20 cm).

STANIŠTE I DISTRIBUCIJA

Živi na području jugoistočne i južne Evrope, kao u Bliskog Istoka na visinama od 0 do 1400 m n.v. Istočna podvrsta (*boettgeri*) naseljava Crnu Goru, Srbiju, Grčku, Makedoniju, Rumuniju, Bugarsku, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku i Albaniju.

Šumska kornjača je karakterističan element faune nizijskih i brdskih područja. Naseljava staništa na kojima se smjenjuju svijetle, hrastove šume i otvorene površine. preferira travnate površine, rubove šuma i žbunje i ne koristi samo jedan tip staništa.

MAPA RASPROSTRANJENOSTI ISTOČNE PODVRSTE

DPCG

BIOLOGIJA

Kada se probude iz zimskog sna kreću u potragu za partnerom. Odmah nakon toga dolazi do parenja. Pare se nekoliko puta godišnje, od proljeća do jeseni, počevši od aprila, ali je češće tokom proljeća i jeseni. Ležu relativno mali broj jaja od 1-6 jaja od kraja maja do kraja juna.

Generalno gledano one su herbivori. Glavninu njihove prehrane sačinjavaju biljke (korovi, korjeni trava, lišće, cvjetovi) ali pored njih na meniju se mogu naći i beskičmenjaci, lešina, izmet, kosti i perje.

STEPEN UGROŽENOSTI I MJERE ZAŠTITE

Glavne prijetnje po opstanak šumske kornjače:

- uništavanje staništa;
- gaženje na putevima;
- požari;
- ilegalno prikupljanje;
- trgovina;
- namjerno ubijanje.

Prema IUCN Crvenoj listi ova vrsta je skoro ugrožena (nt). Populacioni trend je u opadanju.

Zaštićena je mnogim međunarodnim sporazumima i zakonima, kao što su CITES konvencija - Apendiks I (Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore).

Nalazi se na listi zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta Crne Gore („Službeni list RCG”, br. 76/06).

KAKO IM POMOĆI

- Ne uništavajte njihova staništa;
- Vodite računa da ne izazovete požar u prirodi;
- Učestvujte u akcijama čišćenja njihovih staništa;
- Odložite smeće na adekvatno mjesto;
- Obavijestite prijatelje o problemima s kojima se suočavaju ove vrste, jer širenjem znanja podižete i svijest o njihovoj ugroženosti;
- Ukoliko znate za njihova legla ne dovodite potencijalne predatore njihovih jaja;
- Ukoliko se vozite, pazite da ne povrijedite neku jedinku na putu;
- Pomognite im ukoliko vidite da su povrijeđene ili u nekoj drugoj opasnosti;
- Ne uznemiravajte ih i ne uzimajte;
- Podržite akcije zaštite i rehabilitacije kornjača, kako domaće tako i međunarodne.

NAŠ CILJ

Članovi DPCG se već šestu godinu za redom aktivno bave kako morfometrijom, distribucijom i ugroženošću, tako i zaštitom kornjača u Crnoj Gori. Radi postizanja što bolje zaštite od osnivanja Društva počeli smo i sa edukacijom kako lokalnog stanovništva tako i učenika i studenata, radi podizanja svijesti o trenutno nezavidnom stanju za opstanak u Državi. U skorijoj budućnosti ćemo se potruditi da još više intenziviramo naš rad na ovom polju, s obzirom da su uslovi za život, pogotovo kopnenih kornjača, na većini staništa jako loši!

ZAHVALNICA

Zahvaljujemo se fondaciji Raford na finansijskoj podršci naše želje da istražujemo i zaštitimo kornjače u Crnoj Gori!

Zahvaljujemo se Hanki Svobodova na fotografijama zelene morske kornjače (*Chelonia mydas*), koje nam je ustupila za potrebe brošure.

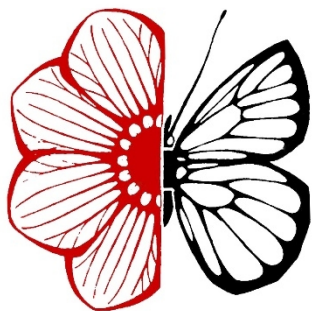
Zahvaljujemo se Goranu Topiću i Ani Golubović na korisnim savjetima i uputima.

O PROJEKTU

Ova publikacija je realizovana u sklopu projekta „**Zaštita barske (*Emys orbicularis*) i šumske kornjače (*Testudo hermanni*) u Crnoj Gori**”, finansiranog od strane **Rufford Small Grants fondacije**, a koje sprovodi **Društvo prirodnjaka Crne Gore**.

Ovdje imate priliku da se upoznate bolje sa vrstama kornjača u Crnoj Gori, njihovim opštim karakteristikama, problemima sa kojima se suočavaju i savjetima kako im pomoći!

Ovim projektom su planirane razne aktivnosti kao što su: monitoring ovih vrsta radi dobijanja potpune slike o rasprostranjenosti, ugrožavajućim faktorima, prikupljanje morfoloških podataka, uzimanje tkiva za DNK analizu, edukacije kako lokalnog stanovništva tako i učenika, distribuiranje promotivnog materijala...

***DRUŠTVO PRIRODNJAKA
CRNE GORE***

